

Ændringer i menighedsrådsloven

Midtvejsmøde 2023

Formål

- Facilitere det gode menighedsrådsarbejde
- Fremme gode rammer for menighedsrådsarbejdet – uanset lokale vilkår
- Bidrage til at fremtidssikre folkekirkenes lokale demokrati

- Vi arbejder med
  - lovændringer af teknisk karakter
  - lovændringer af principiel karakter
  - tydeliggørelser af lovgivningen
  - vejledning om mulighederne indenfor den nugældende lovgivning

Baggrund

- Dele af forslagene er behandlet på tidligere delegeretmøder
- Der var oplæg på delegeretmøde 2023 og på en workshop
- Bestyrelsen nedsatte i juni et forberedende udvalg til at udvikle indholdet
- Retningen blev sat på et bestyrelsesseminar i september

To indsatser for substantielle lovændringer

Konkrete ændringer på kort sigt

- Til fremsættelse i Folketinget 2024-25
- Flexibilitet og effektivitet i menighedsrådsarbejdet
- Baggrund i
  - gennemførte forsøg
  - allerede udarbejdede forslag

Principielle ændringer på længere sigt

- Til fremsættelse efter et folketingsvalg og efter et ministerielt betækningsarbejde.
- Vi skal overveje
  - Hvem sidder i menighedsrådene om 20 år?
  - Hvilke opgaver og ansvarsområder vil de finde relevante?
  - Hvilke ændringer er nødvendige for at sikre folkekirkens lokale demokratiske forankring i fremtiden?

To indsatser for øget brug af fleksibilitet

Tydeliggørelser i lovgivningen

- Redaktionelle lovændringer, som skal tydeliggøre eksisterende muligheder for fx at søge dispensation
- Foreslås overfor Kirkeministeriet sammen med de konkrete ændringer på det korte sigt

Ændringer af praksis

- Vi skal arbejde med synliggørelse af mulighederne gennem vejledning, uddannelse mv.

Substantielle lovændringer på det korte sigt

Fleksibel konstituering af menighedsrådet
Ny valgform til provstiudvalg og stiftsråd

Menighedsrådet bør kunne organisere sig, som det er bedst for dem

- Menighedsråd er meget forskellige
  - Store og små
  - Med og uden hjælp til administration
  - Forskellige vilkår i sognene
- Regelsættet for konstituering og organisering af rådets arbejde er ens for alle, fx:
  - Efter bemyndigelse kan kontaktpersonens opgaver delegeres til en ansat
  - Rådet kan bemyndige udvalg til at træffe afgørelser på eget område
  - Fælles menighedsråd for flere sogne kan selv fastsætte rådets størrelse

- Der er behov for større fleksibilitet
- Der er gode erfaringer fra forsøg

Forslag – menighedsrådets organisering

- Det enkelte menighedsråd skal ved konstitueringen kunne vælge én af 4 modeller:
  1. Den nuværende model med enkeltposter og sagsforberedende udvalg
  2. Bestyrelsesmodel med professionel forvaltning
  3. Bestyrelsesmodel med arbejdende udvalg
  4. Formandskabsmodel
- Fordeling af opgaver og ansvar tilpasses de lokale forhold
- Medlemmerne kan arbejde med de områder, de interesserer sig mest for
- Menighedsrådets samlede opgaver og ansvar er uændret
- Den daglige personaleledelse placeres hos én person
- Menighedsrådets valg af model gælder for valgperioden, dog mulighed for at ændre model ifm. den årlige konstituering
- Den påtænkte model præsenteres på orienteringsmødet forud for menighedsrådsvalget

Forslag – menighedsrådets organisering

- Det enkelte menighedsråd skal ved konstitueringen kunne vælge én af 4 modeller:

1. **Den nuværende model med enkeltposter og mulighed for sagsforberedende udvalg**
2. Bestyrelsesmodel med ansatte til at administrere og udføre opgaver
3. Bestyrelsesmodel med arbejdende udvalg
4. Formandskabsmodel

- Menighedsrådet
  - vælger personer til en fastsat række enkeltposter
  - nedsætter kirke- og kirkegårdsudvalg
  - kan nedsætte yderligere udvalg
- Alle poster skal besættes
- Udvalg er alene sagsforberedende med mindre rådet har givet bemyndigelser

Forslag – menighedsrådets organisering

- Det enkelte menighedsråd skal ved konstitueringen kunne vælge én af 4 modeller:

1. Den nuværende model med enkeltposter og sagsforberedende udvalg
2. **Bestyrelsesmodel med ansatte til at administrere og udføre opgaverne**
3. Bestyrelsesmodel med arbejdende udvalg
4. Formandskabsmodel

- Menighedsrådet
  - har fokus på politiske beslutninger
  - uddelegerer opgaver til de ansatte
  - kan nedlægge en række enkeltposter
- Formands- og næstformandsposten beholdes
- Den administrative ledelse refererer til formanden
- Frihed til at fastsætte rådets størrelse?

Forslag – menighedsrådets organisering

- Det enkelte menighedsråd skal ved konstitueringen kunne vælge én af 4 modeller:
  1. Den nuværende model med enkeltposter og sagsforberedende udvalg
  2. Bestyrelsesmodel med ansatte til at administrere og udføre opgaver
  3. **Bestyrelsesmodel med besluttende udvalg**
  4. Formandskabsmodel

- Menighedsrådet
  - nedsætter en række udvalg, der har ansvar for hvert sit område
  - fastsætter budgetramme for hvert udvalg
  - modtager orientering fra udvalgene
- Ansvaret ligger på et udvalg frem for på en person (undtaget den daglige ledelse)
- Hvordan opretholdes offentlighed omkring beslutningerne?

Forslag – menighedsrådets organisering

- Det enkelte menighedsråd skal ved konstitueringen kunne vælge én af 4 modeller:
  1. Den nuværende model med enkeltposter og sagsforberedende udvalg
  2. Bestyrelsesmodel med ansatte til at administrere og udføre opgaver
  3. Bestyrelsesmodel med arbejdende udvalg
  4. **Formandskabsmodel**

- Menighedsrådet
  - forenkler organiseringen ved kun at vælge formand og næstformand
  - samler (typisk administrative) opgaver og ansvar hos formanden og næstformanden
- Øvrige medlemmer arbejder med aktiviteter og udvikling
- Kan sammenlignes med organiseringen i lokale foreninger

Ny valgform til provstiudvalg og stiftsråd

- Valget af læge medlemmer til provstiudvalg sker i dag i praksis på opstillingsmøderne
- Det samme gælder valg af læge medlemmer til stiftsrådet
- Det giver uklarhed om, hvornår valget holdes og afgøres
- Det er positivt med en præst i provstiudvalget. Men præster kan i dag stemme både på menighedsrepræsentant og på præsterepræsentant.
- Forslaget er behandlet på delegeretmødet 2019
- Der er behov for, at
  - valget til provstiudvalg sker på en valgforsamling bestående af menighedsrådenes valgte og fødte medlemmer
  - at læge medlemmer og præsten vælges på lige fod, og at alle stemmer på alle
  - menighedsrepræsentanten til stiftsrådet vælges på samme valgforsamling
- Der skal fortsat kunne udløses afstemningsvalg

Tydeliggørelser i loven

Kontaktpersonens opgaver og betegnelse
Frihed til forskellige mødeformer i menighedsrådet
Menighedsrådets ansvar for ligningsområdets økonomi
M.m.

Opgaven som kontaktperson

- Der er i dag tre forskellige muligheder for valg af kontaktperson:
  - Kontaktpersonen vælges blandt de valgte medlemmer af menighedsrådet.
  - Kontaktpersonen vælges blandt præst/præsterne.
  - En kombination eller deling af opgaven mellem en præst og et valgt medlem af menighedsrådet
- Efter bemyndigelse kan alle eller dele af kontaktpersonens opgaver delegeres til en ansat
- Der er behov for at
  - tydeliggøre opgaven som kontaktperson
  - finde en mere retvisende betegnelse end kontaktperson.
- Menighedsrådets personaleansvar bør tillægges én person, ikke menighedsrådet eller et udvalg kollektivt.

Større frihed til fx mødeformer

- Menighedsrådet vedtager i dag selv sin forretningsorden
- Men lovgrundlaget er meget konkret og giver begrænset plads til lokale tilpasninger
- Fx hvordan menighedsrådet kan mødes

- Det kan være en fordel, at rammerne er kendte og faste
- Men det kan være en ulempe for menighedsråd, som ønsker større fleksibilitet

Forslag:

- Menighedsrådet skal selv afgøre, hvordan møder holdes, fx at man kan mødes digitalt. Vi skal være opmærksomme på at
  - bevare offentligheden, fx gennem mulighed for streaming af mødet
  - protokollen underskrives ved mødets slutning

- Mulighed for streaming fra fysiske møder?
- Mulighed for spørgetid for menigheden ifm. rådets møder?

Menighedsrådets medansvar for den samlede økonomi i ligningsområdet

- I menighedsrådsloven står i dag alene, at menighedsrådet administrerer kirkekassens indtægter.
- Menighedsrådets medansvar for den samlede økonomi i ligningsområdet omtales ikke.
- Der er behov for at tydeliggøre, at det fælles økonomiske ansvar i ligningsområdet er et anliggende for alle menighedsråd, herunder kirkeskattens størrelse

Andre mulige emner til tydeliggørelse i loven

- Bør forpligtelsen på samvirket mellem læge og gejstlige medlemmer fastsættes i loven?
- Kan følgende tydeliggøres i loven
  - At biskoppen og provstiudvalget fører tilsyn med rådet?
  - Omfanget af Kirkeministeriets dispensationsmuligheder?
  - At menighedsrådet kalder menighedens præst?
- Der er næppe behov for nye sanktionsmuligheder i forhold til rådsmedlemmer, som modarbejder rådet
  - Et dekorumkrav kan overvejes. Kan omfatte overholdelse af regler samt agtelse og tillid jfr. dekorumkravet i tjenestemandsløven.

Drøftelse ved bordene

- Bemærkninger til og argumenter for forslagene
  - Konstituering efter fire alternative modeller
  - Ny valgform til provstiudvalg og stiftsråd
- Bemærkninger til og argumenter for tydeliggørelserne
  - Kontaktpersonens opgaver og betegnelse
  - Større frihed til mødeformer
  - Menighedsrådets ansvar for økonomien i ligningsområdet
  - Samvirke, tilsyn, dispensationsmuligheder, kaldsret og evt. dekorumkrav
- Er der andre forslag til lovændringer på kort sigt?
  - Skal være konkrete og enkle at indføre

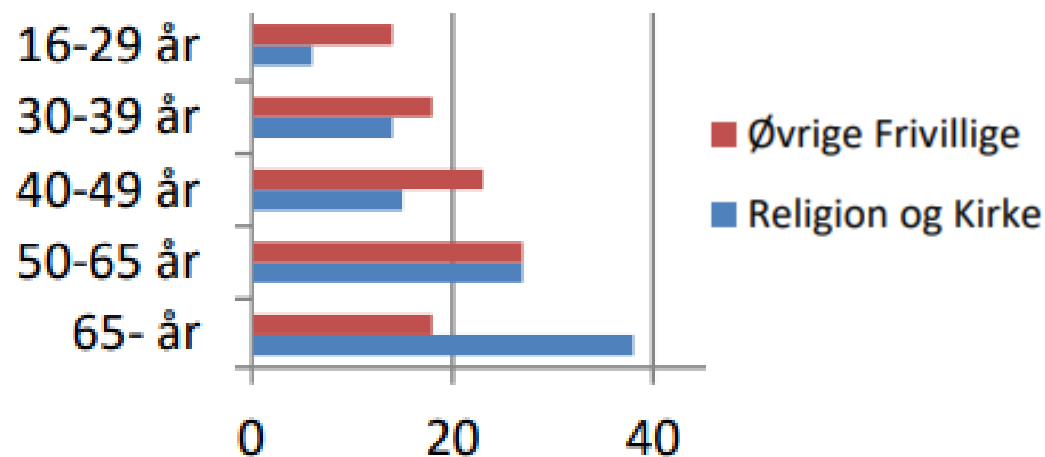
Principielle lovændringer på længere sigt

Det lange sigt: Rekrutteringsgrundlaget om 10-20 år

- Der er behov for et generationsskifte i menighedsrådene
- Menighedsrådsloven skal tilpasses dem, der kommer efter os
- Folkekirken har en særlig udfordring

Vi skal overveje:

- Hvordan vil næste generations interesse være for at deltage i et menighedsrådsarbejde som det nuværende?
- Hvilke behov er der for at tilpasse menighedsrådenes opgaver og ansvar?

Kilde: Frivillighedsundersøgelsen 2012

Formål og hensyn

- Vi vil gøre det attraktivt at være menighedsrådsmedlem.
  - Vi ønsker regelforenkling og større effektivitet.
  - Vi ønsker at sikre medlemmernes demokratiske indflydelse
  - Samvirket mellem præster og lægfolk er en bærende værdi
-
- Hvad er det gode sogn?
  - Hvordan skal opgavefordelingen være mellem sogn, provsti, stift og det nationale niveau?

Forslag, som overvejes på det længere sigt

Foreløbige overvejelser:

- Balancen mellem frivillighed og lønnet arbejdskraft
- Ansvars- og opgavemængden i menighedsrådet
- Fuld frisættelse af menighedsrådets konstituering

Fra delegeretmødeoplægget i 2023:

- Kaldsret og samvirke i forbindelse med institutions- og funktionspræster
- Kaldsret mv. i storpastorater
- Lokale beslutninger om stedets liturgi